ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
នាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ

អត្ថបទស្រាវជ្រាវប្រតិបត្តិ

កត្តាជះឥទ្ធិពលឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០ រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ

សូរ ម៉ាយូណែត*[១] គុជ សំអ៊ែល[២] កឹម មង្គល[៣] ប៉ែន វន្ថា[៤] កូវ ធារី[៥] និង តន រិទ្ធី[៦]
*វិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រសូតិ

បានទទួល៖ ០១ មករា ២០២២ បោះពុម្ពផ្សាយ ៖ ១៥ មិថុនា ២០២២

សង្ខិត្តន័យ

យោងតាមលទ្ធផលសិក្សាសិស្សថ្នាក់ទី១០ លើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនៅវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រសូតិ ខេត្តស្វាយរៀងបង្ហាញថាមានការថយចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះធ្វើឡើងដើម្បីកំណត់នូវកត្តាជះឥទ្ធិពលដែលនាំឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ។ ការសិក្សានេះប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្របែបគុណវិស័យ ដោយប្រើកម្រងសំណួរជាទម្រង់សំណួរបើកក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យដើម្បីស្វែងរកកត្តាដែលនាំឱ្យសិស្សរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ។ ក្នុងនោះអ្នកចូលរួមផ្តល់សម្ភាសមានដូចជា នាយក នាយករង ចំនួន០២នាក់ គ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រថ្នាក់ទី១០ ចំនួន០៦នាក់ សិស្សចំនួន១៤នាក់ និងឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសិស្សរៀនយឺតមុខវិទ្យាសាស្ត្រចំនួន០៥ នាក់។ តាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា បញ្ហាសិស្សថ្នាក់ទី១០រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រគឺកត្តាសិស្សខ្លួនឯង កត្តាគ្រួសារ និងកត្តាគ្រូបង្រៀន។ ដូចនេះ ដើម្បីឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០ ដែលរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនៅវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រសូតិ ខេត្តស្វាយរៀងទទួលបានលទ្ធផលសិក្សាល្អនិងទទួលបានគុណភាពអប់រំពេញលេញ អ្នកពាក់ព័ន្ធគួរតែយកចិត្តទុកដាក់ និងសហការផ្តល់ព័ត៌មានគ្នាទៅវិញទៅមកនិងតាមដានការសិក្សារបស់សិស្សឱ្យបានទៀងទាត់។ ក្នុងនោះ សិស្សខ្លួនឯងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ការសិក្សានិងខិតខំរៀនសូត្រដោយធ្វើកិច្ចការផ្ទះ ស្វ័យសិក្សាបន្ថែមនិងបង្កើន

សកម្មភាពនៅក្នុងថ្នាក់រៀន។ ចំណែកគ្រូបង្រៀនគួរតែកែលម្អវិធីសាស្ត្របង្រៀន តាមដានការសិក្សារបស់សិស្សជួយសិស្សដែលរៀនយឺត លើកទឹកចិត្ត បណ្តុះភាពក្លាហានដល់សិស្ស និងពន្យល់សិស្សពីសារប្រយោជន៍នៃការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ។ បន្ថែមលើនេះ គ្រូបង្រៀនគួរតែបង្កើនការសហការនិងចែករំលែកព័ត៌មានពីលទ្ធផលសិក្សាសិស្សជាមួយឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសិស្ស។ ចំណែកឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសិស្សគួរតែតាមដានការសិក្សារបស់កូនទាំងនៅសាលារៀននិងនៅផ្ទះជាប្រចាំ ព្រមទាំងចូលរួមផ្តល់ព័ត៌មានដល់គ្រូបន្ទុកថ្នាក់ ឬនាយកសាលា ដើម្បីធានាថា កូនៗមានទាំងចំណេះដឹង និងសមត្ថភាព ព្រមទាំងទទួលបានការអប់រំពេញលេញ។

អាគតដ្ឋាន: សូរ, ម., គុជ, ស., &គឹម, ម. (២០២២). កត្តាជះឥទ្ធិពលឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០ រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ?. *កាលិកបត្រអប់រំកម្ពុជា,* ៥(១),៣៦-៤៦។

១. សេចក្តីផ្តើម

ដោយមើលឃើញថា នៅលើពិភពលោកក៏ដូចជាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់មានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ក្នុងវិស័យអប់រំ ដែលជាវិស័យសំខាន់មួយក្នុងការជំរុញឱ្យប្រទេសជាតិមានការរីកចម្រើនឆាប់រហ័ស ប្រទេសកម្ពុជាក៏បានអនុម័តគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពក្នុងឆ្នាំ២០១៥ និងការអនុវត្តក្នុងការធ្វើមូលដ្ឋាននីយកម្មដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានភាពនិងតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់ប្រទេស។

ទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហានេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៤ ដែលក្នុងនោះការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សជាកត្តាអាទិភាពទី១ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាប្តេជ្ញាសម្រេចឱ្យបាននូវមុំទី១ស្តីពី «ការពង្រឹងគុណភាពអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា»។ ដោយផ្តោតអាទិភាពលើ ១) ការយកចិត្តទុកដាក់លើគ្រូបង្រៀន ២) ការពង្រីកវិសាលភាពសាលារៀនគ្រប់កម្រិត ៣) ការពង្រឹងអធិការកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយលើការគ្រប់គ្រងសាលារៀន ៤) ការជំរុញការអប់រំបច្ចេកទេសនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ៥) ការអប់រំបំណិនឱ្យស្របតាមទីផ្សារការងារ ៦) ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សានិងសៀវភៅសិក្សាគោលគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និង ៧) ការត្រៀមប្រកួតកីឡាស៊ីហ្គេមឆ្នាំ២០២៣។ ដំណាក់កាលបន្ទាប់២០១៩-២០២៣ និងឆ្ពោះទៅឆ្នាំ២០៣០ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាប្តេជ្ញាសម្រេចឱ្យបានគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព២០៣០ស្តីពី ការអប់រំដោយឈរលើគោលការណ៍ គុណភាពសមធម៌ បរិយាបន្ន ការសិក្សាពេញមួយជីវិតសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។ ម្យ៉ាងទៀត ក្រសួងបន្តកាត់បន្ថយគម្លាតជំនាញដោយសហការជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការបង្កើនការផ្គត់ផ្គង់ជំនាញដែលមានតម្រូវការខ្ពស់

ក្នុងវិស័យអាទិភាពមួយចំនួនដោយដាក់ចេញនូវការអប់រំតាមបែបឌីជីថល ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងគោលនយោបាយ និងទិសដៅនៃសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលកម្ពុជា (ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ២០១៩)។

ម្យ៉ាងវិញទៀតដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងអនុវិស័យការអប់រំមធ្យមសិក្សា និងការអប់រំបច្ចេកទេស ដែលបានលើកទឹកចិត្តឱ្យគ្រូខំបង្រៀន សិស្សខំប្រឹងរៀន ឪពុកម្ដាយជួយគាំទ្រ និងអាជ្ញាធរគ្រប់កម្រិតចូលរួមក្នុងការកែលម្អគុណភាពអប់រំនៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំកន្លងមក ក្រសួងក៏បានយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការបង្កើនការចូលរៀនដោយសមធម៌ក្នុងការចូលរៀនកម្រិតមធ្យមសិក្សា និងការផ្ដល់អាហារូបករណ៍ដល់សិស្សក្រីក្រ និងការផ្ដល់ប្រឹក្សាអាជីព ដើម្បីកាត់បន្ថយការបោះបង់ការសិក្សា។ ជាលទ្ធផលការចូលរៀនមានការកើនឡើង សិស្សក្រីក្របានទទួលអាហារូបករណ៍តាំងពីថ្នាក់ទី៧ និងបន្តការសិក្សារហូតដល់ទី១២ ហើយអត្រាការបោះបង់ការសិក្សាបានថយចុះ។ ក្រសួងបានធ្វើតេស្តវង្វាយតម្លៃលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សថ្នាក់ជាតិ សិស្សថ្នាក់ទី៨លើមុខវិជ្ជា ភាសាខ្មែរ គណិត និងរូបវិទ្យា និងបានចូលរួមកម្មវិធីអន្តរជាតិស្ដីពី វង្វាយតម្លៃលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្សសម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ដោយលទ្ធផលបង្ហាញថា សិស្សកម្ពុជាអាយុ១៥ឆ្នាំមានសមត្ថភាពអំណានទាបជាង មធ្យមភាគនៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍជាសមាជិកទាំង៩ប្រទេស ប៉ុន្តែលទ្ធផលលើសកម្រិតនៃប្រទេសនៅទ្វីបអាហ្វ្រិកដែលសមត្ថភាពខាងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងគណិតវិទ្យាស្មើនឹងមធ្យមភាគ (ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ២០១៩)។ ជាមួយគ្នានោះ ក្នុងអនុវិស័យការអប់រំមធ្យមសិក្សានិងអប់រំបច្ចេកទេសនេះដែរ ក្រសួងបានផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើកិច្ចការចម្បងគឺ ១) ការគ្រប់គ្រងសាលារៀនផ្ដោតការបង្រៀនលើវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យាវិស្វកម្ម និងគណិតវិទ្យា ២) សាលារៀនជំនាន់ថ្មី ៣) បំណិនការងារនៅសាលាមធ្យមសិក្សា និង ៤) ភាសាអង់គ្លេសនិងភាសាបរទេសផ្សេងៗទៀត តាមតម្រូវការនូវមូលដ្ឋាន សាលារៀនរួមជាមួយបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងសារគមនាគមន៍ (ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ២០១៩)។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានចេញសេចក្ដីណែនាំស្ដីពី ការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាចំណេះទូទៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិដោយបានរៀបចំការបែងចែកបណ្ដុំមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម។ ការរៀបចំការបែងចែកនេះមានគោលដៅឱ្យសិស្សបន្តការសិក្សានៅឧត្តមសិក្សាលើមុខជំនាញដែលទាក់ទងនឹងស្នៃម ឱ្យស្របទៅតាមសមត្ថភាព ចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់សិស្សនៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ក៏ដូចជាស្របទៅនឹងទីផ្សារការងារ។ បន្ថែមលើនេះទៀត ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាមានគោលបំណងចង់បានធនធានសិស្ស ដែលមានសមត្ថភាពខាងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមពិតប្រាកដ។ ក៏ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីមានការបែងចែកថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រ និងថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គមរួចមក យើងសង្កេតឃើញថា អត្រាសិស្សចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រ តិចជាងថ្នាក់វិទ្យា

សាស្ត្រសង្គម។ ជាការកត់សម្គាល់ទាំងចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពសិស្សលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនៅមានកម្រិតទាបជាហេតុធ្វើឱ្យពួកគាត់មិនជ្រើសរើសរៀននៅថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រ។ ជាក់ស្តែង ក្នុងឆ្នាំ២០២០ អត្រាសិស្សចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រមានត្រឹមតែ ៣៨,៦០ភាគរយ (MoEYS, 2020a) នៅក្នុងបរិការណ៍សង្គមដែលមានតម្រូវការធនធានមនុស្សដែលមានសមត្ថភាព និងចំណេះដឹងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រស្របទៅនឹងទីផ្សារការងារបែបនេះហើយ ទើបក្រុមការងារស្រាវជ្រាវបានសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកប្រធានបទ «**កត្តាជះឥទ្ធិពលឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០ រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ**»។ ការជ្រើសរើសយកប្រធានបទនេះមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដើម្បីរកឱ្យឃើញពីបញ្ហាប្រឈមនានា កើតមានចំពោះសិស្សថ្នាក់ទី១០ដែលរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនិងជួយបង្កើនលទ្ធផលសិក្សាក៏ដូចជា សមត្ថភាព និងគុណភាពការសិក្សារបស់សិស្ស និងកែលម្អការបង្រៀនរបស់គ្រូ ដើម្បីឱ្យសិស្សទទួលបាននូវការអប់រំពេញលេញ បន្ទាប់ពីលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ។

ជាមួយគ្នានេះ ដើម្បីរកឱ្យឃើញនូវបញ្ហាប្រឈមនានាដែលជាកត្តាជះឥទ្ធិពលដល់ការរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្ររបស់សិស្សថ្នាក់ទី១០ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានបង្កើតសំណួរស្រាវជ្រាវ និងសំណួរគន្លឹះមួយចំនួន។

សំណួរស្រាវជ្រាវ៖ តើមានកត្តាអ្វីខ្លះដែលជះឥទ្ធិពលដល់សិស្សថ្នាក់ទី១០រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ?

២. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

ដើម្បីឱ្យការស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទខាងលើមានប្រសិទ្ធភាព ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានប្រជុំគ្នាប្រមូលបញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗ និងបានឯកភាពជ្រើសរើសយកបញ្ហាដែលអាទិភាពមួយមកធ្វើជាប្រធានបទស្រាវជ្រាវ។ ក្រោយពីជ្រើសរើសបានប្រធានបទ ហើយក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានកំណត់អ្នកពាក់ព័ន្ធរួចបង្កើតកម្រងសំណួរជាទម្រង់សំណួរបើក ស្របតាមភាគីពាក់ព័ន្ធដែលបានកំណត់ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យ។ ក្នុងការចុះប្រមូលទិន្នន័យនេះក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ បានរៀបចំកាលវិភាគច្បាស់លាស់ ដូចជាការកំណត់ពេលវេលា ទីតាំង និងសមាសភាពដែលត្រូវសម្ភាស ដោយមានការទាក់ទងទៅអាជ្ញាធរនិងមន្ត្រីគ្រប់គ្រងតាមឋានានុក្រមដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មាននិងសុំការអនុញ្ញាតពីភាគីពាក់ព័ន្ធ ក៏ដូចជាបង្កលក្ខណៈឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធបានត្រៀមខ្លួនទុកជាមុន។ ភ្ជាប់ជាមួយដំណើរការចុះធ្វើសម្ភាសក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានរៀបចំជាកិច្ចព្រមព្រៀង សម្រាប់គ្រប់សមាសភាពចូលរួមបានពិនិត្យនិងយល់ព្រម ដោយមានការស្ម័គ្រចិត្ត ព្រមទាំងចុះហត្ថលេខាទទួលស្គាល់លើកិច្ចព្រមព្រៀងដែលគាត់បានពិនិត្យរួចទៀតផង។

ចំពោះគ្រប់ភាគីចូលរួមក្នុងបទសម្ភាសមានភាពរួសរាយរាក់ទាក់ មានការពេញចិត្ត និងមានភាពក្លាហាន ហ៊ានបញ្ចេញមតិតាមកម្រងសំណួរ ដែលក្រុមការងារបានរៀបចំដោយមិនស្ទាក់ស្ទើរ ឬភ័យខ្លាចនោះឡើយ ដែលនេះជាហេតុធ្វើឱ្យដំណើរការសម្ភាសប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូននិងទទួលបានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់តាមអ្វីដែលក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរំពឹងទុក។

ទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការប្រមូលទិន្នន័យ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានចុះប្រមូលទិន្នន័យដោយកំណត់អ្នកចូលរួមដោយខ្សែក ហើយបែងចែកសមាជិកសម្ភាសតាមអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ ជាងនេះទៅទៀត ក្នុងករណីទិន្នន័យដែលក្រុមស្រាវជ្រាវទទួលបានមិនសូវមានភាពច្បាស់លាស់ ឬត្រូវការព័ត៌មានបន្ថែម ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវក៏បានទាក់ទងទៅក្រុមគោលដៅតាមរយៈតេឡេក្រាមឬទូរស័ព្ទទាក់ទងដើម្បីបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់លាស់។ រីឯអ្នកចូលរួមដែលត្រូវសម្ភាស ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានកំណត់យក នាយក នាយករង ០២នាក់ គ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រថ្នាក់ទី១០ ចំនួន០៦នាក់ ឪពុកម្តាយឬអាណាព្យាបាលសិស្សរៀនយឺតមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រថ្នាក់ទី១០ ចំនួន០៥នាក់និងសិស្សរៀនយឺតមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រថ្នាក់ទី១០ចំនួន១៤នាក់។ ចំពោះសមាសភាគចូលរួមទាំងអស់ស្រីមានចំនួន៣០នាក់។ ការជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមសម្ភាសបែបនេះ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរំពឹងថា បានទទួលលទ្ធផលគួរឱ្យជឿជាក់ហើយនឹងអាចទុកចិត្តបាន។ ក្នុងដំណើរការនៃការសម្ភាសគឺប្រព្រឹត្តទៅដោយរលូន បើទោះបីជាមានបញ្ហាតិចតួច ក៏ពុំមែនជាឧបសគ្គរាំងស្ទះដល់ដំណើរកាស្រាវជ្រាវទេ។ ក្នុងពេលចុះសម្ភាសក្រុមការងារបានសុំអនុញ្ញាតថតសំឡេង ថតរូបពីភាគីដែលត្រូវសម្ភាស និងកត់ត្រាចំណុចគន្លឹះ និងគំនិតសំខាន់សម្រាប់យកមកបញ្ចូលទិន្នន័យ។ បន្ទាប់មកក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ បានបំពេញទម្រង់គំរូតាមលំដាប់លំដោយនៃកម្រងសំណួរ ដោយជ្រើសរើសយកគំនិតសំខាន់ៗ រួចធ្វើចំណាត់ថ្នាក់តាមក្រុមនៃគំនិតសំខាន់ៗទាំងនោះដាក់ក្នុងតារាងតាមលេខរៀងនៃអ្នកចូលរួមម្តងមួយៗតាមលំដាប់លំដោយដើម្បីធ្វើការវិភាគនិងបកស្រាយទិន្នន័យដោយគោរពក្រមសីលធម៌នៃការស្រាវជ្រាវ។

៣. លទ្ធផល និងការពិភាក្សា

យោងតាមលទ្ធផលនៃការសម្ភាសនាយក នាយករង គ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ សិស្ស ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសិស្សរួចមក ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានរកឃើញថា កត្តាជះឥទ្ធិពលលើការរៀនយឺតរបស់សិស្សថ្នាក់ទី១០លើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រគឺបណ្តាលមកពីកត្តាសិស្ស កត្តាគ្រូបង្រៀន និងកត្តាឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាល។

៣.១ កត្តាសិស្ស

ការស្រាវជ្រាវពីមុនមករកឃើញដូចការស្រាវជ្រាវនេះដែរថា កត្តាសិស្សរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្របណ្តាលមកពីសកម្មភាព ស្មារតី ឥរិយាបថ សមត្ថភាព ភាពអំណត់ ចំណង់ចំណូលចិត្ត និងការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេផ្ទាល់ (នាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ,២០២១)។ ជាការពិតមានតែខ្លួនឯងទេដែលអាចកំណត់ជោគវាសនា និងភាពជោគជ័យរបស់ខ្លួនបាន មុននឹងអ្នកដទៃជួយអន្តរាគមន៍។ ជាក់ស្តែងតាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា សិស្សរៀនយឺតគឺបណ្តាលមកពីកត្តាផ្ទាល់ខ្លួនជាច្រើនក្នុងនោះសិស្សមួយចំនួនតូចបានលើកឡើងថា «ខ្ញុំមិនចូលចិត្តរៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ ព្រោះថាមុខវិជ្ជានេះពិបាករៀន មានរូបមន្តច្រើន ទន្ទេញមិនចាំ ពិបាកយល់បាតុភូត មានការពិសោធច្រើន និងលេខច្រើនខ្វង់ពិបាកក្នុងការគណនា»។ ពួកគេភាគច្រើនបន្ថែមថា «ពេលមានចម្ងល់ ពួកគេមិនហ៊ានសួរគ្រូឡើយ ព្រោះខ្លាចខ្មាស់គេ ខ្លាចគ្រូ មិនហ៊ានប្រឈមមុខជាមួយគ្រូ»។ ដូចគ្នាដែរ គ្រូបង្រៀនភាគច្រើន និងនាយក នាយករងទាំងពីរបានអះអាងថា«សិស្សមិនបានស្រាវជ្រាវបន្ថែមឡើយចំពោះមេរៀនដែលគាត់បានរៀនពីគ្រូនៅសាលាក៏ដូចជា មេរៀនដែលនឹងត្រូវរៀននៅថ្ងៃបន្ទាប់ ពួកគាត់ក៏មិនធ្វើកិច្ចការផ្ទះ មិនស្វ័យសិក្សា ឬស្រាវជ្រាវបន្ថែមឡើយ»។ ពួកគាត់បានបន្ថែមទៀតថា ភាពមិនក្លាហាន មិនសកម្មរបស់សិស្សក្នុងម៉ោងរៀនក៏ជាកត្តារួមចំណែកដល់ការរៀនយឺតរបស់សិស្សដែរ។ ដោយឡែក បើតាមការសាកសួរគ្រូបង្រៀនម្នាក់បានឱ្យដឹងថា ចំពោះការប្រើប្រាស់ទូរស័ព្ទស្មាតហ្វូនមិនបានត្រឹមត្រូវ គឺមិនបម្រើដល់ការសិក្សារៀនសូត្រ ដូចជាការលេងហ្គេម មើលរឿងផ្សេងៗដែលជាបច្ច័យមួយធ្វើឱ្យសិស្សងប់ងល់លែងចង់រៀនសូត្រ ព្រោះវាធ្វើប៉ះពាល់ដល់សតិបញ្ញាស្មារតី (មួម៉ៅ ឆេវឆាវ អារម្មណ៍មិននឹងនរ និងខ្សោយទំនាក់ទំនង) សុខភាព និងខាតបង់ថវិកា។ ប្រការទាំងអស់នេះជាដើមចមធ្វើឱ្យសិស្សខាតពេលវេលាក្នុងការរៀនសូត្រ មិនបានរៀបកាលវិភាគឱ្យបានច្បាស់លាស់ដើម្បីរៀនខ្លួនឯងនៅផ្ទះគ្មានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើកិច្ចការផ្ទះដែលគ្រូដាក់ឱ្យ ឬរំឭកមេរៀនឡើងវិញ។ ស្របនឹងបញ្ហាខាងលើនេះលោកនាយកបានលើកឡើងថា «សិស្សវក់លេងទូរស័ព្ទ ភាគច្រើនភ្លេចបាយ ភ្លេចទឹក ភ្លេចការសិក្សារៀនសូត្រ»។ បន្ថែមលើនេះគ្រូបង្រៀនម្នាក់បានអះអាងថា កត្តាសេនេទិច ឬដុងពីកំណើត ក៏ជាចំណែកមួយធ្វើឱ្យសិស្សចូលចិត្ត ឬមិនចូលចិត្តការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រដែលចូលរួមចំណែកដល់ការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយហេតុថា ខួរក្បាលរបស់ពួកគាត់ខ្សោយ ពិបាកចាប់បាននូវបញ្ញត្តិនិងសញ្ញាណក្នុងមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការសិក្សានិងខ្លឹមសារមេរៀនទាំងមូល។ ជាក់ស្តែង លោកគ្រូមួយចំនួនតូចបានលើកឡើងពីបញ្ហានេះថា «សិស្សគាត់មួយចំនួនខ្សោយពីកំណើត ទោះបីខំរៀនយ៉ាងណាក៏មិនយល់ មិនចេះ មិនចាំដែរ»។ មួយវិញទៀត ការសេពគប់មិត្ត

ភក្តិមិនល្អ មិនចូលចិត្តរៀន ក៏ជាជ្រុងមួយដែលបានរួមចំណែកទាក់ទាញឱ្យសិស្សងាកចេញពីការសិក្សាផងដែរ។ គ្រូមួយចំនួនទៀតបានលើកឡើងថា «សិស្សមួយចំនួនមិនខិតខំរៀនសូត្រ ដោយមានមិត្តភក្តិអូសទាញឱ្យទៅលេងហ្គេមជាក្រុម លេងបាល់ខុសពេលវេលា និងដើរលេងមិនចូលរៀន»។

សរុបមក ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរកឃើញថា ការមិនចូលចិត្តរៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រមិនយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការសិក្សាក្នុងថ្នាក់ មិនធ្វើកិច្ចការផ្ទះ មិនស្រាវជ្រាវ មិនស្វ័យសិក្សា មិនរៀបចំផែនការរៀនខ្លួនឯង មិនមានភាពក្លាហាន លេងទូរស័ព្ទច្រើនរបស់សិស្សគឺជាកត្តាផ្ទាល់ខ្លួនដែលធ្វើឱ្យសិស្សរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ។

៣.២ កត្តាគ្រូបង្រៀន

គ្រូបង្រៀនគឺជាតួអង្គដ៏សំខាន់បំផុតក្នុងការដឹកនាំការបង្រៀននិងរៀន ព្រមទាំងលើកទឹកចិត្តនិងផ្តល់ការអប់រំប្រកបដោយគុណភាពដល់សិស្ស ជាពិសេសលើការបង្រៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ។ តាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា ការរៀនយឺតរបស់សិស្សលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រគឺមកពីកង្វះខាតវិធីសាស្ត្របង្រៀននិងរៀន មិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការគ្រប់គ្រងថ្នាក់រៀន មិនយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសិស្ស មិនចូលរួមក្នុងការប្រជុំបច្ចេកទេសទៀងទាត់ និងកង្វះទំនាក់ទំនងជាមួយឳពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសិស្ស។ តាមការសម្ភាសសិស្សមួយចំនួនតូចបានលើកឡើងថា «គ្រូរបស់ពួកគេពន្យល់មិនបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ បង្រៀនលឿនពេក(បង្រៀនឱ្យតែទាន់កម្មវិធី)ពន្យល់មិនសូវច្បាស់បង្រៀនតាមតែអ្នកចេះ»។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត ពួកគេបានអះអាងថា គ្រូបង្រៀន មិនមានវិធីសាស្ត្របង្រៀនសម្បូរបែប មិនប្រើប្រាស់សម្ភារៈឧបទ្ទេសក្នុងការបង្រៀន ដោយសារជួនកាលសម្ភារៈទំនើបពេកពួកគាត់មិនចេះប្រើប្រាស់។ បន្ថែមលើនេះទៀត គណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀនម្នាក់បានឱ្យដឹងថា «គ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រមួយចំនួនបង្រៀនមិនអស់ពីសមត្ថភាព លាក់ទុកបង្រៀនគួរក្រៅម៉ោងបង្រៀនមិនអនុវត្តតាមជំហានទាំង៥នៃកិច្ចតែងការដោយកំណត់វត្ថុបំណងមិនបានច្បាស់លាស់ មិនចេះបង្កើតបញ្ញត្តិ មិនមានគំនិតនវានុវត្តន៍ និងគ្រប់គ្រងថ្នាក់មិនបានល្អ បណ្តោយឱ្យសិស្សមានភាពរញ៉េរញ៉ៃជាដើម»។ ជាងនេះទៅទៀត គាត់បានបន្ថែមថា ការមិនគោរពម៉ោងការងាររបស់គ្រូបង្រៀនមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ ក៏ជាផ្នែកមួយប៉ះពាល់ដល់ការសិក្សារបស់សិស្សដែរដែលមានន័យថា បើគ្រូមកបង្រៀនយឺត នោះការបង្រៀនរបស់គាត់ប្រាកដជាមិនបានគោរពទៅតាមជំហានទាំង៥នៃកិច្ចតែងការឡើយ ហើយគ្រូបង្រៀនអាចរំលងជំហានណាមួយ ព្រោះពេលវេលាមិនគ្រប់គ្រាន់ ហើយសិស្សក៏មិនអាចទទួលបានចំណេះដឹងពេញលេញដែរក្នុងម៉ោងសិក្សានោះ។ ពិសេសជាងនេះទៀត គ្រូបង្រៀនដែលមិនបានចូលរួមប្រជុំក្រុមបច្ចេកទេសឱ្យបានទៀងទាត់ ក៏ធ្វើឱ្យពួកគាត់មិនបានទទួលនូវបទពិសោធ

ចំណេះដឹងថ្មីក្នុងការបង្រៀន និងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដែលកើតឡើងនៅពេលបង្រៀនជាក់ស្តែងផងដែរ។ រីឯការមិនបានចូលរួមប្រជុំប្រចាំខែ ធ្វើឱ្យគ្រូបង្រៀនមិនបានទទួលនូវព័ត៌មានថ្មីៗទាក់ទងនឹងបច្ចេកទេសក្នុងការបង្រៀននិងរៀន។ ក្រៅពីនេះ គាត់បានបញ្ជាក់ថា គ្រូបង្រៀនមិនបានបង្ហាញពីសារប្រយោជន៍នៃការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រដល់សិស្ស ក៏ជាកត្តាលីកមួយធ្វើឱ្យសិស្សមិនចាប់អារម្មណ៍ និងមិនដឹងពីអត្ថប្រយោជន៍លើការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ ស្របតាមតម្រូវការ និងទីផ្សារការងាររបស់សង្គមឡើយ។ ត្រង់ចំណុចនេះ នាយកសាលាបានលើកឡើងថា «គ្រូមិនបានបង្ហាញពីគុណសម្បត្តិនៃការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រឱ្យសិស្សបានដឹង និងមិនបានលើកទឹកចិត្តសិស្សឱ្យជ្រើសរើសមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនៅថ្នាក់វិទ្យាល័យ រួចបន្តចាប់យកមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ ក៏ដូចជាមុខវិជ្ជាស្ទែមនៅថ្នាក់មហាវិទ្យាល័យ»។ គាត់បានបន្ថែមទៀតថា ចំពោះគ្រូបង្រៀនដែលមិនបានយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមពីវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មីៗ និងចំណេះដឹងឯកទេសរបស់ខ្លួន ក៏ជាគុណវិបត្តិមួយដែលធ្វើឱ្យការផ្ទេរចំណេះដឹងទៅសិស្សមិនបានទូលំទូលាយ ដែលធ្វើឱ្យសិស្សទទួលបានចំណេះដឹងមិនច្បាស់លាស់ អនុវត្តលំហាត់មិនបានត្រឹមត្រូវហេតុធ្វើឱ្យពួកគេរៀនយឺត។ ក្នុងគោលគំនិតនេះ គណៈគ្រប់គ្រងសាលារៀន និងគ្រូបង្រៀនភាគច្រើនបានអះអាងថា «លោកគ្រូ អ្នកគ្រូមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រមួយចំនួនបង្រៀនតែតាមសៀវភៅសិក្សាគោល គម្ពីរនិយម មិនមានគំនិតច្នៃប្រឌិតបង្កើតលំហាត់អនុវត្តថ្មីៗ មិនសិក្សាស្រាវជ្រាវពីបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ មិនសិក្សាភាសាបរទេសបន្ថែមដើម្បីពង្រឹងដល់ការបង្រៀន និងរៀនក្នុងយុគសម័យឌីជីថល»។ម្យ៉ាងវិញទៀត គ្រូបង្រៀនដែលមិនបានផ្តល់ព័ត៌មានអំពីលទ្ធសិក្សារបស់សិស្សទៅអាណាព្យាបាលបានទៀងទាត់តាមខែនីមួយៗ (មិនបានធ្វើសៀវភៅតាមដាន) ក៏ជាចំណែកមួយធ្វើឱ្យអាណាព្យាបាល មិនបានទទួលព័ត៌មានពិតពីការសិក្សារបស់កូន ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យគាត់មិនបានដឹងថា កូនរបស់ខ្លួនរៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាណាខ្លះនោះទេ ហើយក៏មិនបានជួយជំរុញលើកទឹកចិត្តកូនឱ្យសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមនៅផ្ទះចំពោះមុខវិជ្ជាដែលពួកគេរៀនយឺត។ ជុំវិញបញ្ហាទាំងនេះ អាណាព្យាបាលមួយចំនួនលើកឡើងថា « ពួកគាត់មិនបានទទួលសៀវភៅតាមដានការសិក្សារបស់កូនគាត់ឡើយ ហើយមិនបានដឹងថា គ្រូបង្រៀនមិនបានចែកឱ្យ ឬចែកឱ្យហើយ ប៉ុន្តែកូនរបស់ពួកគាត់មិនបានបង្ហាញសៀវភៅតាមដានដល់ពួកគាត់»។

សរុបមក គ្រូបង្រៀនជាតួអង្គដ៏សំខាន់ក្នុងការបង្រៀននិងរៀន ហើយបើពួកគាត់មិនគោរពនិយតភាពការងារ មិនមានវិធីសាស្ត្របង្រៀនល្អៗសម្បូរបែប មិនសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមលើមុខវិជ្ជាឯកទេសនិងបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ បង្រៀនមិនគោរពទៅតាមជំហានទាំង៥នៃកិច្ចតែងការបង្រៀន និងមិនផ្តល់

ព័ត៌មានអំពីការសិក្សារបស់សិស្សដល់អាណាព្យាបាលទេ គឺជាដើមហេតុដ៏ចម្បងបំផុតដែលជះឥទ្ធិពលដល់ការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្ររបស់សិស្ស។

៣.៣ កត្តាគ្រួសារ៖ គ្រួសារគឺជាកម្លាំងចលករមួយដ៏សំខាន់ផងដែរ ក្នុងការចូលរួមជួយសិស្សឱ្យទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា ដោយពួកគាត់ជាអ្នកចាំជួយលើកទឹកចិត្ត ផ្គត់ផ្គង់ទាំងផ្នែកសម្ភារៈ និងស្មារតីជាអ្នកតាមដាន ជូនដំណឹងឬផ្តល់ព័ត៌ត្រឡប់មកសាលាវិញអំពីការសិក្សារបស់កូន។ ជាតឹកតាងលទ្ធស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា អាណាព្យាបាលមិនបានយកចិត្តទុកដាក់តាមដានការសិក្សារបស់កូនឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទេ ដោយសារពួកគាត់មមាញឹកច្រើននឹងរបរចិញ្ចឹមជីវិត។ ត្រង់ចំណុចនេះមានអាណាព្យាបាលភាគតិចបានលើកឡើងថា «ពួកគាត់មិនដែលបានសាកសួរព័ត៌មានអំពីការសិក្សារបស់កូនឬពេលគ្រូផ្ញើសៀវភៅតាមដានការសិក្សា ពួកគាត់មិនបានពិនិត្យមើលលើលទ្ធផលសិក្សារបស់កូនឡើយ(គ្រាន់តែចុះហត្ថលេខា ផ្តិតមេដៃទទួលតែប៉ុណ្ណោះ ត្រង់ការសិក្សាកូនយ៉ាងណា គឺពួកគាត់មិនបានដឹងនោះទេ)»។ អាណាព្យាបាលខ្លះទៀតបានលើកឡើងថា «ពួកគាត់មិនដែលបានជួយលើកទឹកចិត្តកូន ឬជំរុញកូនឱ្យខិតខំសិក្សារៀនសូត្រនោះទេ ដោយសារតែពួកគាត់មមាញឹកក្នុងការប្រកបរបររកស៊ីដើម្បីចិញ្ចឹមគ្រួសារចិញ្ចឹមកូនរៀន»។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត បើជីវភាពគ្រួសាររបស់សិស្សមានភាពក្រីក្រក៏ជាបុព្វហេតុមួយដែលរាំងស្ទះដល់ការសិក្សារបស់កូនៗដែរ ព្រោះការសិក្សារៀនសូត្រត្រូវការថវិកាជាចាំបាច់សម្រាប់គាំទ្រក្នុងការសិក្សា(ទិញសម្លៀកបំពាក់ សម្ភារៈសិក្សា មធ្យោបាយធ្វើដំណើរការចាយប្រចាំថ្ងៃ និងតម្រូវការផ្សេងៗទៀតដែលចាំបាច់)។ សិស្សមួយចំនួនឆ្លៀតពេលធ្វើការងារផ្សេងៗដើម្បីរកកំរៃមកជួយផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ (សិស្សខ្លះឆ្លៀតពេលទៅធ្វើសំណង់ ជួយលក់ឥវ៉ាន់គេ ឆ្លុះត្រី កាប់ដើមប្រចាក់យកមកបិតប្រេងគ្រាន់បានលុយមករៀន ឯសិស្សខ្លះទៀតគ្មានមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ត្រូវសុំគេជិះទៅជាមួយ។ បើគេមករៀនទើបបានមករៀនដែរ តែបើគេមិនមកទេ ក៏មិនបានមករៀនដែរ ហើយបើគេមករៀនយឺតពួកគាត់ក៏មកយឺតដែរ)។ គ្រូបង្រៀនមួយចំនួនតូចបានលើកឡើងថា «សិស្សខ្លះមិនមានពេលវេលារៀនគ្រប់គ្រាន់ទេ ព្រោះផ្ទះពួកគេនៅឆ្ងាយពីសាលារៀន ហើយមានជីវភាពអត្តខាត់ ខ្វះសព្វខ្វះគ្រប់»។

សរុបមកយើងឃើញថា អ្នកអាណាព្យាបាល ឬឪពុកម្តាយដែលមិនបានយកចិត្តទុកដាក់តាមដានការសិក្សារបស់កូន មិនជួយលើកទឹកចិត្ត ជំរុញកូនឱ្យខិតខំសិក្សារៀនសូត្រ និងគ្រួសារដែលមានជីវភាពក្រីក្រ ក៏ជាការរួមចំណែកធ្វើឱ្យការសិក្សារបស់កូន មានការធ្លាក់ចុះផងដែរ។

៤. ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ក្នុងដំណើរការនៃការស្រាវជ្រាវប្រធានបទស្តីពី « កត្តាជះឥទ្ធិពលឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី ១០ រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ»ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវបានរកឃើញពីចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយដូចខាងក្រោម៖

ក. ចំណុចខ្លាំង៖ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវមានការសហការ ស្រុះស្រួល រាក់ទាក់ ទំនាក់ទំនងគ្នាបានល្អ មានការសហការគ្នាល្អរវាងអ្នកស្រាវជ្រាវជាមួយនឹងភាគីពាក់ព័ន្ធ ផ្តល់ចម្លើយបានក្បោះក្បាយសហការដោយការពេញចិត្ត ផ្តល់ឱកាស និងពេលវេលាសមស្របរវាងអ្នកស្រាវជ្រាវជាមួយអ្នកត្រូវជួបសម្ភាសន៍ ដោយមានការសុំអនុញ្ញាត ការផ្តល់ការអនុញ្ញាតបានយ៉ាងត្រឹមស្របតាមរដ្ឋបាលការងារ។

ខ. ចំណុចខ្សោយ៖ មិនបានសម្ភាសភាគីពាក់ព័ន្ធឱ្យបានច្រើន ដោយសារកត្តាពេលវេលាខ្លី មិនអាចប្រមូលទិន្នន័យបានច្រើន ហើយចំនួនអ្នកចូលរួមមានចំនួនតិច។

៥. សរុបសេចក្តី អនុសាសន៍

ជារួម កត្តាជះឥទ្ធិពលឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនៃវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រសូតិគឺកត្តាសិស្ស កត្តាគ្រូបង្រៀន កត្តាគ្រួសារ។ ដូចនេះ ដើម្បីឱ្យសិស្សថ្នាក់ទី១០រៀនយឺតលើមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រនៅវិទ្យាល័យ ហ៊ុន សែន ប្រសូតិទទួលបានលទ្ធផលការសិក្សាល្អនិងទទួលបានគុណភាពអប់រំពេញលេញភាគីពាក់ព័ន្ធគួរតែយកចិត្តទុកដាក់ សហការផ្តល់ព័ត៌មានដល់គ្នាទៅវិញទៅមកតាមដានការសិក្សាសិស្សឱ្យបានទៀងទាត់។ ក្នុងនោះ សិស្សត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ការសិក្សា និងខិតខំរៀនសូត្រដោយធ្វើកិច្ចការផ្ទះ ស្វ័យសិក្សាបន្ថែម និងបង្កើនសកម្មភាពចូលរួមក្នុងថ្នាក់រៀន។

ចំណែកគ្រូបង្រៀនគួរតែកែលម្អវិធីសាស្ត្របង្រៀន តាមដានការសិក្សារបស់សិស្សជួយសិស្សដែលរៀនយឺត លើកទឹកចិត្ត បណ្តុះនូវភាពក្លាហានដល់សិស្ស និងពន្យល់សិស្សពីសារប្រយោជន៍នៃការសិក្សាមុខវិជ្ជាវិទ្យាសាស្ត្រ។ បន្ថែមលើនេះ គ្រូបង្រៀនគួរតែបង្កើនការសហការនិងចែករំលែកព័ត៌មានពីគ្នាទៅវិញទៅមក និងលទ្ធផលសិក្សាសិស្សជាមួយឪពុកម្តាយសិស្ស។ ចំណែកឪពុកម្តាយសិស្សគួរតែតាមដានការសិក្សារបស់កូនទាំងនៅសាលារៀន និងនៅផ្ទះជាប្រចាំចូលរួមទទួលនិងផ្តល់ព័ត៌មានដល់គ្រូបន្ទុកថ្នាក់ ឬនាយកសាលាដើម្បីធានាថា កូនៗមានទាំងចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពព្រមទាំងទទួលបានការអប់រំពេញលេញ។

ឯកសារយោង

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា. (២០១៩). ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអប់រំ២០១៩-២០២៣. ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

នាយកដ្ឋានគោលនយោបាយ. (២០២១). កត្តាជះឥទ្ធិពលលើការជ្រើសរើសថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រ និងសង្គមនៅកម្រិតមធ្យមសិក្សាទុយតិយភូមិក្នុងប្រទេសកម្ពុជា. ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា. (២០១៩). សេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាចំណោះទូទៅនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ. ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា